

Forum Ecclesiasticum

In Quo Jus Canonicum Universum, Librorum Ac Titulorum Ordine Per Quæstiones Et Responsa, Tam Canonistarum Veterum & Recentiorum, quàm Legistarum, in iis, quæ Utrique Juri, Canonico Et Civili Communia Sunt, Authoritate stabilita, Methodo clara & facili explanantur

Leuren, Peter

Moguntiae, 1719

Quæst. 19. Quænam præterea exercitia prohibita Clericis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73957](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73957)

virtualia, ut tempore famis non tantum pro suo usu habeat, sed etiam aliis egenis vendere possit pro currente precio, modo non faciat lucri gratiam. Abb. in c. 1. ne cler. vel monachi. num. 9. Ricc. pr. p. 3. resol. 199. num. 3. Item dum ab initio defuit animus negotiandi in emendo, V. g. qui emit pro sui familiaeque sustentatione in annum frumenta, & quod elapso anno supererat, revendit currente pretio, licet cariore. Ricc. loc. c. resol. 202. num. 1. Barbof. loc. c. num. 122. citans alios. vide Eundem in c. secundum. ne cler. vel monachi. num. 3. & 4. ubi etiam quod possit clericus exercere mercaturam, ut se suosque alat. Et in genere qualis negotiatio non est, dum quis emit materiam, eamque per artem reductam in aliam formam vendit, praesertim ubi eam formam suo labore & artificio induxit. V. g. dum empto filo facit retia, ex viminibus canistra, ex auro vel argento coempto salices aliaque suppellectilia, eaque vendit; tantumque abest, quod istiusmodi exercitatio sit clericis prohibita, ut etiam illis recommendetur exemplo antiquorum cemitarum, quin & ipsiusmet S. Apostoli Pauli hac ratione de labore manuum victitantis, modo tamen officium suum ecclesiasticum per hoc non negligat. can. clericus victum. dist. 91. c. presbyter. can. clericus quemlibet. dist. ead. cap. 1. de celeb. missar.

Quest. 18. An liceat clericis per alium exercere negotiationem propriam?

Resp. affirmativè. Sic v. g. Titius pecunias, quas habet ex matrimonio, potest tradere mercatori, ut negotiationi exponat. Item potest cum laico inire societatem, ita ut ipse pecuniam in commune conferat, sed solus laicus negotiationem exerceat. ita Azor. p. 2. l. 7. c. 15. vers. ult. citans Medinam, de reb. restit. quest. 31. Dian. resol. mor. tr. de contract. resol. 73. Barbof. l. c. num. 2. & alii apud illum. Idem dicit Azor. de conobio religiosorum, quod possit pecunias ex redditibus suis collectas dare mercatori ad negotiationem; eò quod SS. canones solum prohibeant clericis beneficiatis vel in sacris constitutis, ne per se negotientur; cum id illos minimè deceat. Et quamvis eandem sententiam sectetur. Delb. p. 1. c. 5. du. 3. f. 3. num. 4. citans pro ea Molin. Salas. Malder. Rebell. Squill. & c. contra Genuens. in pr. c. 62. num. 6. Rice. pr. fori eccles. p. 3. resol. 205. num. 2. Ugo. lin. de potest. Episc. c. 13. §. 17. & alios, ipse tamen num. 14. ait, esse id ipsum parum decens statum ecclesiasticum, & non faciendum, nisi iusta aliqua causa excuset, alias semper subesse peccatum aliquod veniale, si non ex vi prohibitionis positivæ, saltem ex vi prohibitionis naturalis ob dictam decentiam; & sic tenere Molin. de just. Tom. 2. d. 342. num. 10.

Quest. 19. Quenam praeterea exercitia prohibita clericis?

Resp. Prohibetur illis insuper cit. c. clerici. 15. h. t. ne jocolatoribus & histrionibus intendant, seque faciant galiardos & buffones, idest, mimos & histriones; tabernas omnino evitent praeterquam ob necessitatem in itinere constituti; neque ad aleas & taxillos ludant, neque hujusmodi ludis intersint.

R. P. Lemr. Jur. Can. Lib. III.

2. Quod attinet ad primum, notandum, per intendere jocolatoribus, intelligi interesse illis, seu spectare istiusmodi ludos inhonestos. Unde etiam jubentur vitare convivia nuptialia publica & scenas, ubi talia exercentur. can. presbyteri. dist. 34. ne, ut dicitur ibidem, auditus aut obtutus factis ministris deputati turpium spectaculorum & verborum contagione polluantur. Item can. non oportet. il. 2. de consecrat. dist. 5. & secundum Gl. in cit. c. presbyteri. v. etiam alienarum. & Abb. in c. cum decorum. hoc. t. jubentur ex mensa surgere & recedere, ubi adveniunt histriones & jocolatores. Istiusmodi autem clericos exercentes jocolatoriam & histrioniam utique peccare graviter (etiam, ut videtur, dum una vice id faciunt, secus ac dictum de clerico negotiatore) cum hac ratione plurimum detrahant dignitati ordinis clericalis, sintque ipso jure infames jocolatores, qui omnibus faciunt sui spectaculum, juxta l. 20. ff. de his qui not. infam. junctâ Gl. v. definit. & hinc etiam tales ad clericatum promoveri non possunt. can. in maritum. dist. 33. c. 1. dist. 51. Sayr. de cens. l. 7. c. 10. num. 8. Bellet. loc. c. tit. de discipl. cler. §. 10. n. 17. & 18. & alii, quos citat & sequitur Barbof. ad cit. c. clerici. num. 2. Dum verò ipsi non exercent talia, sed talibus intersunt, an peccent mortaliter, dubitari potest. Idem dicendum videtur de iis, quod de clericis constitutis in sacris, si intersint comediis, dicit Sanch. de matrim. l. 9. d. 46. num. 41. nimirum, si ob solam curiositatem absque periculo probabili lapsis in peccatum grave, cessante scandalo (quod hodie dum cessare credit, quia frequentissimum, clericos illis interesse) intersint. Nec ob stare prohibitiones Conciliorum & utriusque juris; eò quod, ut Imol. in cit. c. cleric. n. unic. apud Barbof. loc. c. num. 3. sint tantum de honestate; vel potius, ut Barbof. dicendum cum Cajetan. in summario v. clericorum peccata ad finem. non obligare sub mortali, cessante scandalo & contemptu.

3. Quod attinet ad secundum, notandum, ludum alearum (per quem clericis prohibitus intelligitur ludus quicumque qui magis fortunam quam arte & ingenio regitur; non verò, qui magis consistit in arte & ingenio, vel etiam virtute corporis adeoque clericis permiffum. Barbof. loc. c. num. 7. Pirh. hoc. t. num. 25. cum communi) ob plurima incommoda inde oriri solita (quæ ex Archidiacono in c. Episcopus. dist. 35. num. 2. enumerata vide apud Barbof. loc. c. num. 6.) prohibitum sub mortali inferunt plures ex pœnis, de quibus paulò post; item ex eo, quod Aleatores publici sint infames, ut citatis. Molin. de just. tract. 2. dist. 129. Mascard. de probat. conclus. 995. Rebuff. Vivian. & aliis Barbof. in collect. ad c. inter dilectos. de excess. Pralat. num. 3. & 4. ubi etiam ex Garc. de benef. part. 7. cap. 8. num. 40. quod Rota decis. 426. num. 2. part. 1. diversar. censuerit, clericum aleatorem indignum, cui beneficium conferatur, & si est publicus, collationem ei factam ipso jure esse irritam. Verùm hæc intelligenda, si aleis aut etiam chartis ludant clerici in magna quantitate, vel etiam frequenter, palam & cum scandalo populi; secus, si privatim sine scandalo ex bonis patrimonialibus, aut etiam redditibus beneficiorum suorum in quantitate modica, spectato honorum suorum & reddituum copiâ, recrea-

recreationis causâ, non negligendo officia divina & ministeria suo statui incumbencia, ludant, censet Pirh. *l. c. cum citatis* se Less. *de just. l. 2. c. 26. du. 1. a num. 5.* Laym. *th. mor. l. 3. tr. 4. c. 21. num. 1.* præsertim, ut inquit, cum hodieum rigori antiquorum canonum, etiam quò ad ludos istiusmodi fortuitos multum per desuetudinem derogatum videatur. Unde etiam, quod ait Barbof. *in cit. c. inter dilectos. n. 8.* citatis Bellef. Farinac. &c. quòd consuetudo ludi permilla in clericis uti corruptela omnino improbetur, id inte lligendum de ludis istiusmodi infamantibus. V. g. ludo alearum publico. Notandum etiam, clericis constitutis in facis prohiberi, ludos theatrales, non tantum scurriles, sed & profanos exhibere, non obstante quacunq; consuetudine, & vel maximè in ecclesiis. *c. cum decorem. hoc. t.* Barbof. *ibidem. num. 1.* & 2. citatis aliis, neque etiam istiusmodi ab aliis exhibitis interesse possunt, multoque minùs elargiri talibus comædis pecuniam. Barbof. *cit. num. 3.* non prohibetur tamen illis etiam in ecclesiis exhibere ludos honestos, comedias, tragœdias aliave spectacula pia excitantia ad devotionem, & non ludicra, fervientia potius ad risum & lasciviam. Gl. *in cit. c. cum decorem. v. monstra.* Abb. *ibid. num. 1.* Barbof. *num. 6.* Bellef. *disq. cler. p. 1. §. 23. num. 10.* Pirh. *h. t. num. 25.* Sed neque clerici huiusmodi, sulcipe-re pollunt habitum personatorum, & larvis se tege-re. Barbof. *l. c. num. 3.* citatis Bellef. *ubi ante num. 7.* Gregor. *synagm. juris. l. 39. cap. 11.* Lambert. *de jurep. l. 2. p. 2. quæst. 9. a. 26. num. 5.* Comitol. *resp. mor. l. 6. quæst. 8.* & præsertim in scenis pretio recepto, & causâ quæstus; cum istiusmodi repræsentationibus vacantes sint infames, & utroque jure pro infamibus habeantur, nec possint promoveri ad ordines. Barbof. *loc. c. citatis aliis.* An verò repræsentare possint ipsi personam aliquam ecclesiasticam. V. g. monachum, ad eremitam aliumve sanctum non ludibrii causâ dubitari potest; cum aliàs secularis veste religiosa virorum aut monialium ludibrii vel contemptus gratiâ utens, aut etiam in ea theatralia exercens peccet graver, & puniendus veniat, non tantum à Judice ecclesiastico, sed & lege cæsaræa. *Auth. de sanctiss. Episcopis. c. ult. coll. 9.* intenterur eis pœna corporalis & exilii. Rodriq. *quæst. 99. regul. tom. 2. quæst. 76. a. 7.* Pirh. *h. t. num. 26.* Barbof. *l. c. num. 4. & 5.* citatis aliis.

Quæst. 20. Quæ pœnæ, præsertim quò ad privationem privilegii clericalis, immiscentibus se officiis & negotiis secularibus, aut intendentibus jocularioribus & histrionibus?

R Esp. primò: prohibitum est clericis & monachis negotiari lucri gratiâ sub intimatione anathematis. *c. secundum. ne clerici vel monachi.* Barbof. *ibid. num. 1.* citatis aliis Delb. *c. 5. du. 3. f. 1. num. 2.* neque ad hoc, ut anathema infligatur, requiritur trina monitio præcedens, de qua in *c. fin. hoc. t.* Delb. *l. c. num. 4.* Ratio, cur sub pœna anathematis id illis prohibeatur, est, quia valde indecorum est, ecclesiasticos lucris captandis incumbere; tum quia mitè animi occupat & à spiritualibus revocat; tum et-

iam quia est res plena periculi perjurii, fraudum injustitiæ. Delb. *l. c. num. 7.* juxta monitum Apostoli. *1. ad Timoth. 6.* Porro hæc verba: *sub intimatione anathematis* non esse latæ sententiæ, sed ferendæ, uti & illa, dum simpliciter dicitur: *sub excommunicatione*: censet Barbof. *in cit. c. secundum. num. 8.* & in *c. cum esset. de testam. num. 9.* citans pro hoc Sayr. *in cla. reg. l. 3. cap. 8. num. 19.* Tulch. *v. pœna. concl. 233. num. 5.* Salas *de LL. quæst. 96. tr. 14. d. 15. f. 3. num. 41.* Farinac. *fragm. crim. p. 2. v. lex. num. 69.* & alios. Præter hanc pœnam, si post trinam monitionem sui Prælati non respiscant, intermittendo negotiationem (idem est de officio seculari fordido) amittunt ipso facto privilegium clericale quo ad facultates & bona sua, ita ut quò ad ea statutis & consuetudinibus patriæ subjaceant & non sint defendendi per Ecclesiam, pro ut statuitur. *c. fin. Ecclesiâ in odium negotiationis, utpote valde dedecis ecclesiasticos, Magistratui seculari concedente, ut coram eo conveniri possint, & ab eo puniri in rebus negotiationis.* Delb. *loc. c. num. 1.* cum communi. Dicitur primò: *post trinam monitionem*: ita ut una monitio peremptoria non sufficiat, sed requirantur tres distinctæ intervallo aliquot dierum Gl. *in Clem. 1. hoc. t. v. tertio.* Abb. *in cit. c. fin. num. 5.* Sylv. *v. clericus. 3. num. 3.* Nav. *in man. cap. 27. num. 2.* Comitol. *resp. mor. l. 1. quæst. 53.* Barbof. *in cit. c. fin. citatis aliis Pirh. hoc. t. num. 28.* Delb. *l. c. num. 6.* contra Rosell. *v. excommunic. 2. num. 3.* Angel. *v. clericus num. 3.* quorum sententiam non improbabilem censet Delb. & pro qua citatur quoque à Barbof. *in c. 6. ne clerici vel monachi. num. 7.* Molin. *de just. tract. 2. d. 242. num. 10.* Aitarium *de cens. tom. 1. ubi de Bulla Cœnæ. dist. 19. cap. 6. col. 10.* Quarant. *in summ. bull. v. vestigal.* Portel. *in dub. regular. v. tributum.* Turrecrem. Malder & alios docentes, teneri clericos negotiatores ad solvendum tributum, etsi trina monitio non præcesserit. Quia dum agitur de pœnis incurrendis, & jus exigit trinam monitionem, una citatio peremptoria non habet vim trinæ citationis; cum in pœnibus verba strictè accipienda. Arg. *l. 3. §. hæc verba. ff. de negot. gest.* Abb. Pirh. *LL. cit.* Ait tamen Sanch. *consil. mor. l. 2. cap. 4. du. 51. num. 2. in fine.* Quòd si Episcopus faciat publicam constitutionem Synodalem, quâ jubeat, ut clerici abstineant à negotiatione sub pœna privilegii clericalis amittendi, tale edictum haberi loco trinæ admonitionis. Sed neque etiam sufficiet monitio generalis etiam repetita, ut omnes clerici abstineant à negotiationibus, sed requiritur trina monitio specialis, ita ut feratur ad talem negotiatorem clericum in specie seu in individuo. Reiffenst. *hoc. t. num. 137.* cum Abb. *l. c.* Dicitur secundò: *sui Prælati*: quia hæc monitio fieri debet à Prælato, nec satis est, ut fiat ab alio Judice; *cum cit. c. fin.* dirigatur ad Episcopum Ambianensem, & dicatur; *si tertio à te moniti.* Sanch. *loc. c. num. 5.* citatis Sylv. Ang. Butr. Abb. & aliis. Dicitur tertio: *si non respiscat, & intermittat negotiationem.* dum enim post trinam monitionem desinit negotiari, non amittit privilegium clericale. Quin & postquam illud amisit continuando negotiationem, recuperat illud, quamprimum desinit negotiari; cum privilegium illud in hoc casu continuatæ post trinam monitionem negotiationis non extinguatur in perpetuum, sed